

Protokół
z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Ośrodku Pomocy Społecznej
w Ożarowie

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Ożarowie jest gminną jednostką organizacyjną, realizującą zadania własne i zlecone gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje miasto i gminę Ożarów, w których zamieszkuje 10 850 mieszkańców. Burmistrzem Miasta i Gminy na dzień przeprowadzonej kontroli jest Pan Marcin Majcher.

Ośrodek Pomocy Społecznej został powołany na mocy Uchwały Nr XI/44/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Ożarowie z dnia 20 marca 1990 roku w sprawie powołania jednostki budżetowej – Terenowego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ożarowie, a utworzony na podstawie Zarządzenia Nr 2/90 Naczelnika Miasta i Gminy w Ożarowie z dnia 26 marca 1990 roku w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Ożarowie.

Ośrodek posiada własny NIP 863-10-91-91-192 i REGON 005660630.

Kierownikiem Ośrodka Pomocy Społecznej jest Pani Małgorzata Dębniak.

Ośrodek działa w oparciu o:

- 1) Statut stanowiący załącznik do Uchwały Nr XXVI/193/2016 Rady Miejskiej w Ożarowie z dnia 30 listopada 2016r. Zmiany do Statutu wprowadzono Uchwałą Nr XLV/333/2018 r. Rady Miejskiej w Ożarowie z dnia 15 maja 2018 roku i Uchwałą Nr XLVII/357/2018 r. Rady Miejskiej w Ożarowie z dnia 03 lipca 2018 roku;
- 2) Regulamin Organizacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Ożarowie wprowadzony Zarządzeniem Nr OPS.021.7.2018 z dnia 03 września 2018 r. Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Ożarowie;
- 3) Uchwałę Rady Miejskiej w Ożarowie Nr XXVI/171/2004 z dnia 28 grudnia.2004 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat i trybu ich pobierania;
- 4) Uchwałę Nr XLIX/357/2014 Rady Miejskiej w Ożarowie z dnia 04 listopada 2014 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy w zakresie dożywiania oraz zasad zwrotu wydatków za świadczenia pomocy społecznej udzielone w ramach programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020;
- 5) Uchwałę Nr XXXIX/282/2014 Rady Miejskiej w Ożarowie z dnia 28 stycznia 2014 roku, w sprawie uchwalenia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania "Pomoc gminy w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020.;

- 6) Uchwałę Nr XXXIX/281/2017 Rady Miejskiej w Ożarowie z dnia 22 listopada 2017 roku w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych;
- 7) Uchwałę Nr XXXVI/265/2013 Rady Miejskiej w Ożarowie z dnia 26 listopada 2013 roku w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2020;
- 8) Uchwałę Nr XXII/147/2008 Rady Miejskiej w Ożarowie z dnia 28 maja 2008 roku w sprawie ustalenia sposobu sprawienia pogrzebu oraz zmiany wprowadzone Uchwałą Nr X/79/2011 Rady Miejskiej w Ożarowie z dnia 25 sierpnia 2011 r.;
- 9) Upoważnienie Nr 11/2010 Burmistrza Ożarowa z dnia 06 grudnia 2010 roku dla Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy;
- 10) Upoważnienie Nr 14/2010 Burmistrza Ożarowa z dnia 07 grudnia 2010 r., udzielone Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej do załatwiania spraw i wydawania decyzji administracyjnych dot. potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Katarzyna Wach - starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 658/2018 z dnia 5 października 2018 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Panią Ewę Kopolovets.
2. Barbara Nowak - koordynator kontroli - kierownik Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 659/2018 z dnia 5 października 2018 roku, wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach – Panią Ewę Kopolovets.

Kontrola została wpisana do *Książki kontroli Ośrodka Pomocy Społecznej w Ożarowie* pod poz. Nr 2.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 08 – 10 października 2018 roku.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 61, poz. 543 ze zm.).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2018 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli była:

1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.
2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508).

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Ośrodek Pomocy Społecznej mieści się w samodzielny budynku, będącym własnością Gminy Ożarów, przy ul. Mazurkiewicza 19, tel. 15 86 10 368.

Warunki lokalowe Ośrodka Pomocy Społecznej opisano w protokole oględzin, który stanowi załącznik nr 1 do protokołu.

Ustalono, że jednostka zajmuje 14 pomieszczeń usytuowanych na piętrze, które wyposażone są w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy biurowej.

Warunki lokalowe Ośrodka Pomocy Społecznej są dobre i dają klientom możliwości swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji OPS jest bezrobocie, ubóstwo i niepełnosprawność.

Wyplata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest w przelewem na indywidualne konta klientów lub w Banku Spółdzielczym w Ożarowie.

Ad 1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr

Przedmiotem kontroli w zakresie zatrudnienia była kadra zatrudniona w obszarze pomocy społecznej (Zał. Nr 2 – Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze).

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Ożarowie w obszarze pomocy społecznej na dzień kontroli zatrudnionych było na pełen etat 6 pracowników, tj. kierownik i 5 pracowników socjalnych.

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, że Kierownik posiada odpowiedni staż i wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku. Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, posiada specjalizację w zakresie organizacji pomocy społecznej. Pracownicy socjalni, zatrudnieni w kontrolowanej jednostce, legitymują się również właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach, posiadają legitymacje służbowe zgodne z wzorem określonym rozporządzeniem Ministra Pracy Polityki Społecznej w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Do obowiązków pracowników socjalnych należy: przyjmowanie zgłoszeń klientów o udzielenie pomocy społecznej, rozpoznawanie i diagnoza potrzeb socjalnych mieszkańców, przeprowadzanie wywiadów środowiskowych i kompletowanie niezbędnej dokumentacji do przyznawania świadczeń, wnioskowanie o udzielenie pomocy, prowadzenie akt osobowych klientów.

W trakcie przeprowadzonej kontroli w celu zbadania stanu zatrudnienia pracowników socjalnych wykorzystano następujący miernik:

liczba mieszkańców gminy/liczba zatrudnionych pracowników socjalnych w OPS = $10\ 850/5 = 2\ 170$ osób.

Z powyższego wynika, iż stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest niezgodny z art. 110 ust. 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 1508), a jednego pracownika socjalnego przypada 2 170 osób.

Ad 2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018r. 1508).

Zasiłki stałe

Z informacji przekazanych przez Kierownika OPS (Załącz. Nr 3 pkt 23 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS) wynika, że 2018 roku do dnia kontroli pomoc w formie zasiłku stałego przyznano dla **82 osób**, w tym 66 to osoby samotne. Koszt dotychczas udzielonej pomocy wyniósł **347 027 zł**.

W roku 2018 Ośrodek odprowadzał składkę na ubezpieczenie zdrowotne za 69 osób.

Kontroli poddano losowo wybraną dokumentację osób pobierających zasiłki stałe, na podstawie której wydano decyzje administracyjne:

OPS.5100.33.2018; OPS.5100.34.2018 i zmiana wysokości świadczenia OPS.5100.36.2018; OPS.5100.12.2018; OPS.5100.27.2018; OPS.5100.31.2018; OPS.5100.11.2018; OPS.5100.24.2018; OPS.5100.8.2018; OPS.5100.18.2018; OPS.5100.20.2018.

Dokumentacja prowadzona jest w teczkach osobowych opatrzonych imieniem i nazwiskiem oraz adresem klienta. Skontrolowana dokumentacja zawiera dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Dokumenty potwierdzane są „za zgodność z oryginałem”, zawierają datę wpływu do Ośrodka.

Przy zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Świadczenia stałe przyznawano na podstawie prawidłowo przywołanych artykułów ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Wymienione akty prawne widniały w podstawie prawnej z aktualnymi publikatorami.

W podstawie prawnej decyzji wpisywano także upoważnienie Burmistrza Miasta i Gminy dla Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej do wydawania decyzji administracyjnych.

W postanowieniu decyzji wpisywano wysokość świadczenia i okres, na jaki zostało ono przyznane, sposób realizacji świadczenia i termin wypłaty zasiłku.

Informacja o ubezpieczeniu zdrowotnym została przesłana osobom zainteresowanym oddzielnym pismem.

Zastrzeżenie budzi sprawa o numerze decyzji OPS.5100.33.2018 z dnia 20 lipca 2018 r., w której w postanowieniu napisano, że wypłata będzie miała miejsce w BS w Ożarowie dnia 27 każdego miesiąca. Brak zapisu, że wypłata za miesiąc lipiec będzie miała miejsce w sierpniu br. W przypadku jeżeli realizacja świadczenia miała miejsce w lipcu Ośrodek powinien w podstawie prawnej przywołać art. 108 k.p.a., w postanowieniu poinformować stronę o nadaniu rygoru, natychmiastowej wykonalności a w uzasadnieniu poinformować, iż decyzji nadano rygor natychmiastowej wykonalności, z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a. W pouczeniu, brak jest zapisu że zgodnie z art. 127 a kpa decyzja staje się prawomocna i ostateczna po złożeniu oświadczenia po zrzeczeniu się prawa do odwołania.

We wszystkich sprawdzonych decyzjach przed podstawą prawną brak było oznaczenia strony, która określona była dopiero po pouczeniu przedmiotowej decyzji.

W aktach znajdują się oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do odwołania, na podstawie których decyzja staje się ostateczna i prawomocna (art. 127a kpa). Oświadczenia te są z datą odebrania decyzji.

Zespół kontrolny odnotował, że w skontrolowanych decyzjach administracyjnych widniała pieczęć nagłówkowa Burmistrza Ożarowa. Organem właściwym do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej jest ośrodek pomocy społecznej. Zgodnie z art. 110 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej wójt, burmistrz, prezydent udziela kierownikowi upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej. Wobec powyższego należy stwierdzić, że wójt, burmistrz prezydent obligatoryjnie upoważnia kierownika do wydawania decyzji z zakresu pomocy społecznej.

Decyzje o przyznaniu pomocy były odbierane osobiście przez osoby zainteresowane.

W pouczeniach decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości skorzystania z art. 127a kpa, mówiącego o tym, że w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję, a z dniem doręczenia organowi oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Ośrodek opłacał składki ubezpieczeniowe zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W stosunku do zasadności przyznanych świadczeń nie wniesiono zastrzeżeń.

Zasiłki okresowe

Z informacji sporządzonej przez Kierownika OPS wynika, że Ośrodek w 2018 roku do dnia kontroli pomocą okresową objął **48 osób**, a koszt udzielonej pomocy wyniósł **34 143 zł**. Głównym powodem przyznania tej formy wsparcia było bezrobocie – 44 osoby.

Kontroli poddano całą dokumentację osób objętych pomocą okresową, na mocy której wydano decyzje administracyjne o numerach:

OPS.5101.56.2018; OPS.5101.57.2018; OPS.5101.42.2018; OPS.5101.61.2018;

OPS.5101.19.2018; OPS.5101.49.2018; OPS.5101.48.2018; OPS.5101.26.2018;

OPS.5101.63.2018; OPS.5101.44.2018.

W podstawie prawnej wydanych decyzji administracyjnych widniał aktualny publikator ustawy o pomocy społecznej i kodeksu postępowania administracyjnego. Przywołane było także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy

społecznej w właściwym publikatorze oraz upoważnienie Burmistrza dla Kierownika OPS do wydawania decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej.

W sprawdzonych decyzjach, realizowanych przed ich uprawomocnieniem nie nadano rygoru natychmiastowej wykonalności ze względu na jeden z powodów określonych w art. 108 § 1 kpa.

W postanowieniu decyzji informowano stronę o wysokości przyznanej pomocy, okresie na jaki pomoc została udzielona, określano sposób wypłaty zasiłków oraz termin.

Ze skontrolowanych akt wynika, że po wpływie wniosku o pomoc, pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację (każdy wniosek posiadał datę wpływu). W aktach znajdują się m.in. zaświadczenia o aktualnych dochodach z zakładów pracy, odcinki emerytur i rent, zaświadczenia z PUP, zaświadczenia lub oświadczenia o wysokości świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, zaświadczenia z Urzędu Gminy o wielkości gospodarstwa rolnego lub jego braku.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka, w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji, a także o możliwości skorzystania z art. 127a kpa.

We wszystkich sprawdzonych decyzjach przed podstawą prawną brak było oznaczenia strony, która określona była dopiero po pouczeniu przedmiotowej decyzji.

Zespół kontrolny odnotował, że w skontrolowanych decyzjach administracyjnych widniała pieczęć nagłówkowa Burmistrza Ożarowa. Organem właściwym do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej jest ośrodek pomocy społecznej. Zgodnie z art. 110 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej wójt, burmistrz, prezydent udziela kierownikowi upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej. Wobec powyższego należy stwierdzić, że wójt, burmistrz, prezydent obligatoryjnie upoważnia kierownika do wydawania decyzji z zakresu pomocy społecznej.

Do zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag. Wysokość świadczeń wypłacana zgodnie z art. 38 ustawy o pomocy społecznej.

Wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

Z danych zawartych w sprawozdaniu z realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” za okres I - IX 2018 roku oraz z informacji przekazanych przez Kierownika OPS wynika, iż pomocą w tym zakresie objęto ogółem **360 osób**. Całkowity koszt Programu za III kwartały 2018 r. wyniósł **109 093 zł**, w tym dotacja **68 022 zł**. Pomoc w formie posiłków do dnia kontroli otrzymało **ogółem 314 osób**, w tym do 7 r. życia 71; 232 uczniów i 22 osoby dorosłe. W 2018 roku Ośrodek objął pomocą w formie zasiłku celowego **50 osób**.

Dożywianie prowadzone w niżej wymienionych placówkach oświatowych na terenie gminy Ożarów:

Lp.	Nazwa szkoły	Liczba dożywianych uczniów	Koszt posiłku	Rodzaj posiłku
1.	Zespół Szkół Ogólnokształcących w Ożarowie	76	2,70 zł	gorący posiłek
2.	Szkoła Podstawowa w Glinianach	2	2,70 zł	gorący posiłek
3.	Szkoła Podstawowa w Janowicach	10	2,70 zł	gorący posiłek
4.	Publiczna Szkoła Podstawowa w Pisarach	12	2,70 zł	gorący posiłek
5.	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Zespołu Szkół w Ożarowie	23	5,50 zł	pełny obiad
6.	Zespół Szkół w Ożarowie	19	5,50 zł	pełny obiad
7.	Zespół Szkoły i Przedszkola w Lasocinie	18	2,70 zł	gorący posiłek
8.	Przedszkole Publiczne w Ożarowie	25	2,70 zł	pełny obiad
9.	Oddział Przedszkolny w Janowicach	1	2,70 zł	gorący posiłek
10.	Oddział Przedszkolny w Pisarach	3	2,70 zł	gorący posiłek
11.	Oddział Przedszkolny w Lasocinie	14	2,70 zł	gorący posiłek
12.	SOSzW w Dębnie	4	5,50 zł	pełny obiad

Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej w Ożarowie opłacał w 2018 roku posiłki dla 15 dzieci uczęszczających do szkół poza Gminy. Koszt posiłku wynosił od 1,80 zł do 6,00 zł.

Na terenie Gminy Ożarów dzieci otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z ideą Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie zasiłków celowych*, w ramach realizacji wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, na podstawie których wydano decyzje administracyjne nr:

OPS.5113.233.2018; OPS.5113.230.2018; OPS.5113.225.2018; OPS.5113.220.2018;

OPS.5113.100.2018; OPS.5113.97.2018; OPS.5113.90.2018; OPS.5113.100.2018;

OPS.5113.232.2018; OPS.5113.197.2018;

oraz losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie posiłku*, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

OPS.5113.182.2018; OPS.5113.154.2018; OPS.5113.171.2018; OPS.5113.143.2018;
OPS.5113.95.2018; OPS.5113.145.2018; OPS.5113.211.2018; OPS.5113.161.2018;
OPS.5113.165.2018; OPS.5113.148.2018; OPS.5113.141.2018.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajduje się kompletna dokumentacja - aktualizacje wywiadów oraz pozostałe załączniki określające sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc.

Pomoc w ramach Programu pomoc przyznawana jest w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Wymienione akty prawne przywołane zostały z aktualnymi publikatorami i datami wydania aktów. W podstawie prawnej decyzji zamieszczono także upoważnienie Burmistrza Miasta i Gminy dla Kierownika Ośrodka do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej.

W podstawie prawnej decyzji przyznających posiłek lub zasiłek celowy na zakup żywności, w których dochód przekraczał kryterium dochodowe przytaczano Uchwałę Nr XLIX/357/2014 Rady Miejskiej w Ożarowie z dnia 04 listopada 2014 roku, w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy w zakresie dożywiania oraz zasad zwrotu wydatków za świadczenia pomocy społecznej udzielone w ramach programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020.

W podstawie prawnej decyzji informowano strony, że pomoc przyznana jest w związku z Uchwałą Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014 – 2020 (M.P. z 2015, poz.821).

Miesięczna kwota zasiłku celowego na zakup żywności w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” uzależniona jest od ilości osób w rodzinie oraz od sytuacji materialnej. Zasady przyznawania tej formy pomocy reguluje Zarządzenie Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Ożarowie Nr OPS.021.16.2016 z dnia 05.12.2016 r. w sprawie ustalenia zasad wysokości pomocy w formie świadczenia pieniężnego na zakup żywności dla osób i rodzin wymienionych w Uchwale Rady Ministrów z dnia 2013-12-10 w sprawie ustalenia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014-2020.

W podstawie prawnej decyzji wydanych na posiłek w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” przywoływano prawidłowo art. 48 ustawy o pomocy społecznej, mówiący o posiłku, a w decyzjach na zasiłki celowe art. 39.

W postanowieniu decyzji przyznającej posiłek określano kto jest biorcą, na jaki okres przyznano pomoc, dzienny koszt posiłku, przez liczbę dni oraz kto jest jego realizatorem.

We wszystkich sprawdzonych decyzjach przed podstawą prawną brak oznaczenia strony decyzji. Zespół kontrolny odnotował także, że w skontrolowanych decyzjach administracyjnych widniała pieczęć nagłówkowa Burmistrza Ożarowa. Organem właściwym do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej jest ośrodek pomocy społecznej.

W sprawdzonych decyzjach przyznających posiłek oraz zasiłek celowy na zakup posiłku, realizowanych przed terminem ich uprawomocnienia się, w podstawie prawnej nie wpisywano art. 108 kpa, i nie informowano stronę iż nadano decyzji rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na jeden z powodów wymienionych w art. 108 § 1 k.p.a.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości skorzystania z art. 127 a k.p.a.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych

Zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej OPS w Ożarowie przyznaje zasiłki celowe, celem zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opatu. Zgodnie z art. 41 ust.1 cytowanej wyżej ustawy Ośrodek udziela również w szczególnie uzasadnionych przypadkach, specjalnych zasiłków celowych osobie lub rodzinie, w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. Zasiłki celowe które nie podlegają zwrotowi.

Jak wynika z informacji udzielonych przez Kierownika OPS (Zał. Nr 3 pkt 18 - Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS) kontrolowana jednostka, w roku 2018 do dnia kontroli, udzieliła **92 osobom zasiłków celowych i dla 32 osób zasiłków specjalnych celowych.**

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta:

zasiłki celowe:

OPS.5102.133.2018; OPS.5102.157.2018; OPS.5102.196.2018; OPS.5102.146.2018;
OPS.5102.207.2018; OPS.5102.188.2018; OPS.5102.174.2018; OPS.5102.129.2018;
OPS.5102.212.2018; OPS.5102.160.2018;

akta zasiłków celowych specjalnych:

OPS.5102.215.2018; OPS.5102.51.2018; OPS.5102.154.2018; OPS.5102.203.2018;
OPS.5102.176.2018; OPS.5102.109.2018; OPS.5102.217.2018; OPS.5102.165.2018;
OPS.5102.201.2018; OPS.5102.377.2018;

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny m.in. odcinki rent lub emerytur, karty informacyjne ze szpitala, faktury za zakup leków i oświadczenia klientów o dochodach.

Pomoc w formie zasiłków celowych, w tym specjalnych przyznawana była w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Wymienione akty prawne widniały w podstawie prawnej z datą wydania oraz aktualnym publikatorem. W podstawie prawnej decyzji przywołano również upoważnienie Kierownika Ośrodka do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej. W podstawie prawnej decyzji na zasiłki celowe prawidłowo przywołano art. 39 ustawy o pomocy społecznej, a w decyzjach na specjalne zasiłki celowe art. 41 wyżej wymienionej ustawy.

Pomoc przyznano prawidłowo - od miesiąca złożenia wniosku - zgodnie z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

W sentencji sprawdzonych decyzji odnotowano cel, kwotę zasiłku oraz miejsce i termin realizacji świadczenia. Brak informacji za który miesiąc udzielono pomocy.

We wszystkich sprawdzonych decyzjach przed podstawą prawną brak było oznaczenia strony decyzji oraz widniał nieprawidłowa pieczęć.

W skontrolowanych decyzjach administracyjnych zespół inspektorów odnotował, iż decyzjom, realizowanym przed uprawomocnieniem decyzji nie nadawano rygor natychmiastowej wykonalności.

Strony informowane były o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach w ustawowo przyjętym terminie oraz o art. 127a k.p.a.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Metody i formy opieki nad osobami samotnymi, starszymi

Ośrodek Pomocy Społecznej w Ożarowie realizuje pomoc w formie usług opiekuńczych, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Gmina Uchwałą Nr XXVI/171/2004 z dnia 28 grudnia 2004r. Rady Miejskiej w Ożarowie określiła szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze

oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat i trybu ich pobierania.

Usługi świadczone są przez 2 opiekunki domowe zatrudnione przez Ośrodek Pomocy Społecznej na umowę o pracę.

W kontrolowanym okresie usługi opiekuńcze wykonywane były u 16 osób.

Sprawdzono akta o numerach decyzji:

OPS.5122.36.2018; OPS.5122.34.2018; OPS.5122.41.2018; OPS.5122.49.2018;
OPS.5122.52.2018; OPS.5122.47.2018; OPS.5122.46.2018; OPS.5122.53.2018;
OPS.5122.43.2018;

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny.

W podstawie prawnej przeanalizowanych decyzji administracyjnych przywołano prawidłowe artykuły z ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz.U. z 2015, poz.1058) - wymienione akty prawne widniały w podstawie prawnej z datą wydania oraz aktualnym publikatorem. Podstawie prawnej przywołano także Uchwałę Nr XXVI/171/2004 z dnia 28 grudnia 2004r. Rady Miejskiej w Ożarowie dotyczącą usług opiekuńczych oraz upoważnienie dla Kierownika OPS.

W postanowieniu decyzji informowano stronę o okresie na jaki przyznano usługi, o ilości dni i godzin przyznanej pomocy, wysokości odpłatności za 1 godzinę, kto będzie wykonawcą usługi oraz informowano zainteresowanych gdzie i kiedy należy wносить odpłatność. W postanowieniu brak informacji o pełnym koszcie 1 godziny usług. Informacja ta znajduje się w uzasadnieniu decyzji.

Zakres obowiązków opieki określony jest w uzasadnieniu decyzji. Decyzjom, realizowanym przed ich uprawomocnieniem, nie nadawano rygoru natychmiastowej.

W okresie objętym kontrolą Ośrodek realizował zadania związane ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej) dla osób z zaburzeniami psychicznymi w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

W okresie objętym kontrolą specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi Ośrodek przyznał 11 osobom.

Usługi świadczy opiekunka zatrudniona w Ośrodku Pomocy Społecznej .

Sprawdzono akta o numerach decyzji:

OPS.5122.18.2018; OPS.5122.56.2018; OPS.5122.39.2018; OPS.5122.33.2018;
OPS.5122.35.2018; OPS.5122.45.2018; OPS.5122.42.2018; OPS.5122.41.2018;
OPS.5122.50.2018. OPS.5122.48.2018;

W aktach klientów znajdują się m. in.: wywiad lub jego aktualizacja, zaświadczenia od lekarza psychiatry, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

W podstawie prawnej wydanych decyzji administracyjnych odnotowano prawidłowo przywołane artykuły z ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, przytoczono rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych, rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej i upoważnienie Burmistrza dla Kierownika Ośrodka. Wymienione akty prawne widniały w podstawie prawnej z datą wydania oraz aktualnym publikatorem.

W skontrolowanych aktach na wnioskach widnieją daty wpływu do Ośrodka Pomocy Społecznej. W przypadku gdy usługi były świadczone przed terminem uprawomocnienia się decyzji nie nadawano im rygoru natychmiastowej.

W postanowieniach decyzji administracyjnych określono okres na jaki przyznano usługi, dni w których świadczone będą usługi i liczbę godzin. W postanowieniu informowano także, że usługi są bezpłatne, ponieważ wyliczona kwota odpłatności jest niższa niż 20 zł.

We wszystkich sprawdzonych decyzjach na usługi przed podstawą prawną brak było oznaczenia strony decyzji. Zespół kontrolny odnotował także, że w skontrolowanych decyzjach administracyjnych widniała pieczęć nagłówkowa Burmistrza Ożarowa. Organem właściwym do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej jest ośrodek pomocy społecznej.

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Ośrodek skierował do domu pomocy społecznej. W roku 2018 do dnia kontroli w domach pomocy społecznej przebywa 19 mieszkańców Gminy Ożarów.

Metody pracy socjalnej wykorzystywane w ośrodku pomocy społecznej

Praca socjalna (art. 45 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej) jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako

działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Praca socjalna dokumentowana jest w wywiadach środowiskowych. Praca socjalna polegała w szczególności na:

- kierowaniu osób ich do odpowiednich instytucji, umówieniu rodzin ze specjalistami poradni psychologicznej i innymi, stałej współpracy z PUP odnośnie aktualnych ofert pracy i szkoleń a także uzyskiwanie potwierdzeń pisemnych rejestracji osób bezrobotnych,
- współpracy z kuratorami i częstych odwiedzinach w rodzinach, pomocy w redagowaniu pism procesowych (np. pozew o alimenty, rozwód, separacje, itp.),
- pomocy w wypełnianiu różnego rodzaju wniosków i pism urzędowych, współpracy ze szkołami i pedagogami szkolnymi w celu uzyskania informacji o małoletnich,
- pomocy w skompletowaniu dokumentów w celu uzyskania emerytury czy renty z KRUS / ZUS, kierowaniu osób do Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Sandomierzu,
- motywowaniu do podjęcia leczenia odwykowego, pomoc klientom samodzielnym rozwiązywaniu problemów i uczenie ich tego.

Pracownicy socjalni w roku 2017 prowadzili pracę socjalną ze 162 rodzinami i osobami. W roku 2018 do dnia kontroli praca socjalna prowadzona jest ze 64 rodzinami.

Jednym z narzędzi pracy socjalnej z osobami ubiegającym się o pomoc jest kontrakt socjalny, który ma na celu zobowiązanie zainteresowanego do podjęcia wspólnie z pracownikiem socjalnym określonych działań zmierzających do poprawy trudnej sytuacji życiowej. W ramach prowadzonej pracy socjalnej w roku 2017 pracownicy socjalni zawarli tylko 18 kontraktów socjalnych, a w roku 2018 do dnia kontroli zostało sporządzonych 31 kontraktów socjalnych.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

W trakcie przeprowadzonej kontroli kompleksowej w OPS w Ożarowie ustalono, że pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego, celowego i posiłku z programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, zasiłku celowego oraz specjalnego zasiłku celowego przyznawano celowo i zasadnie.

Warunki lokalowe kontrolowanego Ośrodka są dobre i klienci mają możliwość przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Na dzień uchwalenia Statutu publikatory aktów prawnych w oparciu, o które pracuje Ośrodek były aktualne, ale w trakcie dokonywania zmian należy je uaktualnić.

Nie wnosi się zastrzeżeń do Regulaminu Ośrodka Pomocy Społecznej.

Kadra zarządzająca i pracownicy socjalni posiadają odpowiednie kwalifikacje i staż pracy wymagane na zajmowanych stanowiskach pracy. Stan zatrudnienia pracowników socjalnych jest niezgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, w Ośrodku zatrudnionych jest 5 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy i na jednego pracownika przypada 2 170 mieszkańców.

W aktach znajdują się m.in. aktualne zaświadczenia z PUP, zakładów pracy o wysokości dochodów, odcinki rent i emerytur, orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, zaświadczenia o wysokości pobieranych zasiłków rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zaświadczenia lekarskie, oświadczenia klientów, faktury za zakupione lekarstwa, opał.

Przy zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

W podstawie prawnej decyzji przyznających świadczenia widniał aktualny na dzień wydania decyzji publikator ustawy o pomocy społecznej, rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Przytoczono także upoważnienie Burmistrza dla Kierownika Ośrodka do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej.

W decyzjach, w przypadku których wypłata środków następowała przed ich uprawomocnieniem nie wpisywano art. 108 k.p.a.

We wszystkich sprawdzonych w aktach znajdują się oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do odwołania, na podstawie których decyzja staje się ostateczna i prawomocna (art. 127a kpa). Oświadczenia te są z datą odebrania decyzji.

Zdaniem kontrolujących w postanowieniach decyzji powinien znaleźć się zapis: „że wypłata nastąpi gotówką lub przelewem na konto po upływie 14 dni, licząc od następnego dnia po otrzymaniu decyzji lub w następnym dniu po doręczeniu do OPS oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania”.

We wszystkich sprawdzonych aktach przed podstawą prawną decyzji brak było oznaczenia strony decyzji. Ponadto widniała pieczęć nagłówkowa Burmistrza Ożarowa. Organem właściwym do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej jest ośrodek pomocy społecznej. Zgodnie z art. 110 ust. 7 ustawy o pomocy społecznej wójt, burmistrz, prezydent udziela kierownikowi upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej. Wobec powyższego należy stwierdzić, że wójt, burmistrz prezydent obligatoryjnie upoważnia kierownika do wydawania decyzji z zakresu pomocy społecznej.

W postanowieniu decyzji przyznających wszystkie formy pomocy podawano sposób i termin wypłaty świadczeń.

W uzasadnieniu decyzji dot. zasiłków stałych i okresowych szczegółowo opisywana jest sytuacja materialna rodziny oraz sposób wyliczenia wysokości przyznanej pomocy finansowej.

W decyzjach przyznających specjalny zasiłek celowy przywoływano prawidłowo art. 41, a przy zasiłkach celowych art. 39 ustawy o pomocy społecznej. W części sprawdzonych akt brak informacji za który miesiąc przyznana jest pomoc.

Pozytywnym jest fakt, że wszystkie dzieci na terenie Gminy otrzymują gorący posiłek.

W trakcie czynności kontrolnych stwierdzono, że OPS w kontrolowanym okresie w sposób dobry wykorzystywał kontrakt socjalny jako instrument pracy socjalnej - do dnia kontroli zawarto 31 kontraktów.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Kierownika Ośrodka oraz pracowników socjalnych.

Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Kierownikiem placówki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 roku w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. Nr 61 poz. 543).

Załączniki do protokołu:

1. Protokół z przeprowadzonych oględzin dot. bazy lokalowej OPS.
2. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze.
3. Tabela sporządzona przez kierownika OPS pt. „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS”.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

1. Katarzyna Wach
2. Barbara Nowak

Ze strony kontrolowanej:

KIEROWNIK
Ośrodka Pomocy Społecznej

mgr Małgorzata Dębniak

Kielce, dnia 14 listopada 2018 r.

Data i podpis
Ośrodek Pomocy Społecznej
w Ożarowie
27-530 Ożarów, ul. L. Mazurkiewicza 19
tel. 15 86 10 368

Zapoznałam się z treścią protokołu

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Barbara Niziołek
ZASTĘPCA WICEPREZESA
WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA

ŚWIĘTOKRZYSKI

URZĄD WOJEWÓDZKI W KIELCACH

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia

al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce